

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. de heer E. van Hijum
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Uw kenmerk:

-

Datum:

31 maart 2025

Ons kenmerk:

2025.033.BB

Betreft:

Vervolg Arbeidsmarktkraptetop - samen tekorten aanpakken

Excellentie, Geachte heer Van Hijum,

Nederland kampt met structurele tekorten aan talent én productiviteit. Dit zet onze innovatie- en concurrentiekracht onder druk. Het Draghi-rapport en de Union of Skills benadrukken de urgentie van een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Tijdens de Arbeidsmarktkraptetop werd duidelijk dat het niet alleen gaat om personeelsschaarste, maar ook om slimmer werken en efficiënter gebruik van arbeidskracht. Toch blijven acties op dit terrein vaak sectoraal en afhankelijk van impulsfinanciering.

Veel initiatieven werken al hard aan verschillende oplossingen, zoals Katapult, Beethoven, Techkwadraat, LLO Katalysator, en de Smart Makers Academy. Met de diverse departementen, (georganiseerd) bedrijfsleven, regionale overheden en onderwijspartners, werken we als Platform Talent voor Technologie (PTvT) actief samen.

In al deze programma's zien we veel dingen goed gaan. Alleen in Katapult al zijn bijvoorbeeld ruim 21.000 bedrijven actief. Er zijn veel succesvolle praktijkvoorbeelden die aantonen hoe gezamenlijk investeren door bedrijfsleven én beroepsonderwijs ervoor zorgt dat zij samen tekorten structureel aanpakken. De Arbeidsmarkttop bewees eens te meer dat de tekorten op de arbeidsmarkt en kansen ten aanzien van productiviteitsgroei om verdere actie vragen.

Onze ervaring leert dat twee benaderingen werken:

1. Publiek-private samenwerking in het beroepsonderwijs

De voorbije tien jaar is met succes geïnvesteerd in regionale publiek-private samenwerking binnen het beroepsonderwijs. Bedrijven en onderwijsinstellingen werken aan hybride leeromgevingen, opleidingen en innovatie. De opleidingen worden kwalitatief beter, zijn sneller en beter inzetbaar, in hybride locaties wordt aan leven lang ontwikkelen gewerkt, én er wordt ingezet op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Willen we de instroom van jong en volwassen talent in cruciale sectoren blijven bevorderen, moeten bedrijven en beroepsonderwijs hier nog intensiever samen optrekken aan deze werkzame aanpakken. De volgende stappen moet nu worden gezet: weg uit de sfeer van tijdelijke subsidies, naar structurele verankering van samenwerking en specifiek gericht op deze sectoren. Waarbij het eigenaarschap nadrukkelijk bij publieke én private actoren wordt belegd, meer nog dan nu.

2. Verhoging van arbeidsproductiviteit van werkenden

Waar de focus de afgelopen jaren in de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven lag op onderwijs en onderzoek, biedt het enorme kansen voor de verhoging van (arbeids-)productiviteit van werkenden. De hybride locaties, zoals de Chemelot Campus, Brainport Industry Campus, maar juist ook meer initiatieven als Lux038 en DudokXP, bieden unieke kansen voor innovatie én scholing. De bundeling van publieke en private middelen leidt tot véél hogere impact, dan wanneer deze gescheiden zijn georganiseerd. Internationale voorbeelden spreken hier duidelijke taal. Daarbij is de samenwerking met de landelijke brancheorganisaties van grote meerwaarde. Bovendien toont de praktijk aan dat scholing op basis van vraag vanuit bedrijven die mede sturing geven aan deze hybride locaties, werkt. Een aanbod gedreven, top-down benadering versterkt de productiviteitsgroei minder.

Naar duurzame oplossingen

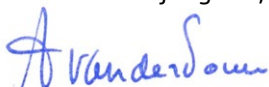
Voor oplossingen als deze staan opleidingen en bedrijven in de startblokken, zo bewijzen de ruim 500 samenwerkingsverbanden in Nederland én Europa. Samen met hen en u zouden we graag nog beter onze kennis en ervaringen inbrengen om concrete en werkbare oplossingen voor het versneld opleiden en bijscholen van elk beschikbaar talent waar te maken. Als volgende stap zouden we op basis van onze kennis "wat werkt" willen werken aan onder andere de volgende punten:

- Veranker de structurele samenwerking van bedrijven en beroepsonderwijs, zowel in beleid als bekostiging. Deze zijn nu (te) vaak afhankelijk van incidentele financiering. De samenwerking van bedrijven en beroepsonderwijs in Katapult beslaat nu ruim 400 publiek-private samenwerkingsverbanden, en werken 21.000 bedrijven, 19.000 docenten en onderzoekers, en 134.000 studenten samen. Deze samenwerking moet structureel worden verankerd, willen we tekorten aanpakken;
- Introduceer een fiscale regeling voor bedrijven voor hun investeringen publiek-private samenwerking. De bijdrage uit bedrijfsleven is randvoorwaardelijk, en de early majority doet al volop mee. De majority kan worden gestimuleerd door een fiscale regeling, bijvoorbeeld via bestaande regelingen en vanuit O&O fondsen. PTvT voert hierbij op dit moment een verkenning hiervoor uit;
- Zet in op de verdere verbinding van het sociaal domein en de arbeidsmarkt via entreeopleidingen en sociale werkbedrijven via publiek-private samenwerking. Hier ligt onbenut arbeidspotentieel, terwijl de entreeopleidingen die nauw verbonden zijn met het werkveld een véél hogere kans op werk hebben;
- Specifiek voor de digitalisering van het micro-mkb pleiten wij voor de continuering van de Digitale Werkplaatsen. Uit de evaluatie blijkt dat dit een kostenefficiënt instrument is die daadwerkelijk dit mkb bereikt én helpt: 11.565 mkb'ers hebben hulp ontvangen, waarvan ruim 7.500 een vervolgstap heeft ondernomen en 10.000 studenten hebben belangrijke praktijkervaring opgedaan en
- Stimuleer een betere verleidingsstrategie door onderwijsinstellingen voor de nieuwe generatie jongeren. De nieuwe generatie heeft andere drijfveren en de technische wereld is erg veranderd. Daarom werkt huidige verleidingsstrategie om jongeren te verleiden naar cruciale sectoren maar beperkt. Hiertoe ontwikkelt PTvT met diverse onderwijsinstellingen een vernieuwd en eerder succesvol Bèta&TechMentality-model.

Deze handschoenen zouden we samen met uw departement willen oppakken. Katapult gaat de komende 3 maanden aan de slag met bedrijven, mbo- instellingen, hogescholen en regionale overheden voor de structurele borging van publiek-private samenwerking. Onze ambitie is u voor de zomer de uitwerking hiervan te presenteren, om samen de tekorten aan te pakken.

Graag gaan wij met u in gesprek om onze aanpak aan u toe te lichten, zodat we de inzichten kunnen inbrengen in de verschillende beleidsinitiatieven van het kabinet, zoals het pact onderwijs-arbeidsmarkt, de productiviteitsagenda en de beleidsbrief leven lang ontwikkelen.

Met vriendelijke groet,

Ab van der Touw,
voorzitter Raad van Toezicht

Beatrice Boots,
directeur-bestuurder

Pieter Moerman,
directeur

Een afschrift van deze brief is ook verzonden aan:

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

t.a.v Dr. E.E.W. (Eppo) Bruins, minister

t.a.v. Drs. M.L.J. (Mariëlle) Paul, staatssecretaris

Het ministerie van Economische Zaken

t.a.v. dhr. D.S. (Dirk) Beljaarts, minister

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

t.a.v. M. (Fleur) Agema, minister